

2015-06-17

Organ Landstingsstyrelsen driftfrågor
Plats Sammanträdesrum Mälaren, Landstingshuset, Västerås
Tidpunkt Onsdagen den 17 juni 2015, klockan 09.00

Ledamöter Denise Norström (S), ordförande
Kenneth Östberg (S)
Tommy Levinsson (S)
Lena Johansson (S)
Ulrika Spårebo (S)
Simon Karlsson-Alm (S)
Juha Rundgren (V), 1:e vice ordförande
Andreas Porswald (MP)
Tomas Högström (M), 2:e vice ordförande
Maria Dellham (M)
Jenny Landernäs (M)
Helena Hagberg (FP)
Birgitta Andersson (C)
Malin Gabrielsson (KD)
Maria Andersson Liljedahl (SD)

Ersättare Aurora Pirraku Eriksson (S)
Mikael Peterson (S)
Hans Jansson (V)
Pernilla Rinsell (MP)
Hans Eljansbo (M)
Mikael Andersson Elfgren (M)
Barbro Larsson (C)

Övriga Monica Berglund, landstingsdirektör
Nils-Eric Gustavsson, ekonomidirektör
Lennart Iselius, hälso- och sjukvårdsdirektör
Mats Beskow, HR-direktör
Håkan Wittgren, sjukhuschef
Christina Jogér, förvaltningschef
Marianne Bergendal, förvaltningschef
Benita Gren Karlsson, administrativ chef
Christina Ersson, mötessekreterare

1 Fastställande av föredragningslista

Förslag till beslut

1. Den preliminära föredragningslistan fastställs.

2 Föregående protokoll

Anmäls att landstingsstyrelsens protokoll från sammanträdet 2015-05-27 justerats i föreskriven ordning.

2015-06-17

3 Justering**Förslag till beslut**

1. Andreas Porswald utses att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

4 Nästa sammanträde**Förslag till beslut**

1. Nästa sammanträde ska äga rum onsdagen den 2 september 2015 kl. 9.00.

5 Muntlig information

- Kundenkät
- Vårdnära service
- Analys och förslag till åtgärder för en ekonomi i balans vid Västmanlands sjukhus
- Läkarrekrytering och åtgärder mot sjukfrånvaro inom Primärvård, psykiatri och habiliteringsverksamhet

6 Information från förvaltningscheferna**7 Samverkan med fackliga organisationer**

Ärendena i föredragningslistan har behandlats i förvaltningsråd.

8 Analys och förslag till åtgärder för en ekonomi i balans vid Västmanlands sjukhus

LTV

Bakgrund

Verksamheten vid Västmanlands sjukhus har sedan 2007 gått med underskott. Verksamheten kostar mer att driva än den finansiering som erhålls. Landstinget har genom åren bedömt att sjukhuset har ett relativt högt kostnadsläge. Trots ett flertal genomlysningar och åtgärdsplaner har man inte lyckats komma till rätta med den ekonomiska obalansen.

Läget inom sjukhusvården i Sverige kännetecknas generellt sett sedan några år av en ansträngd bemanningssituation, framför allt inom sjuksköterskegruppen. Detta har för Västmanlands sjukhus lett till ökade personalkostnader för övertid och inhyrning samt, för att hålla vårdgarantin, en ökad volym externt köpt vård.

Bedömning

Bil 1

Föreligger en analys-PM "Västmanlands sjukhus – kostnadsjämförelse i ett omvärldsperspektiv" gjord av förvaltningens ekonomichef. Det är en sammanställning av olika kostnadsanalyser som finns tillgängliga på förvaltningsnivå. Syftet har varit att se på kostnaderna ur lite olika perspektiv. Hur står vi oss då mot andra landsting? Är vi dyra eller billiga?

Analysen indikerar att bedömningen av vår totala kostnadsnivå spretar. I jämförelse med SKL-data ligger vi i mittenriket. Kostnad per vårdkontakt visar på bra kostnadsnivå, medan kostnad per DRG-poäng inom slutenvården visar på en något hög kostnadsnivå.

2015-06-17

Det finns således behov av att studera de olika verksamhetsdelarna mer ingående för att få en bild av deras kostnadsläge i jämförelse med omgivningen och därigenom kunna hantera orsaker till selektiva kostnadslägesproblem.

För att på ett ordnat sätt hantera arbetet med att få ekonomisk balans i sjukhusets verksamhet bör man ha en tidshorisont på tre år, det vill säga 2016—2018. Man måste också beakta att processen med regionbildningar rimligtvis kommer att öka samverkan mellan sjukvårdsaktörer och därmed påverka sjukvårdsstrukturen. I hela detta arbete är tillit och mandat till verksamhetscheferna av yttersta vikt.

Ett område som behöver ses över och där strategier, policys och ansvarfrågor fullt ut måste klargöras är Läkemedel. Sedan 2014 är kostnadsutvecklingstakten oroväckande hög och spås även kommande period eskalera kraftigt.

Slutsatser

Ett förbättrat bemanningsläge är en av de stora nycklarna till en patientsäker och effektiv verksamhet på sikt. Det pågående arbetet avseende arbetsgivar- och medarbetarpolicy, lönestrategier samt kompetensförsörjning måste ros i land på ett framgångsrikt sätt.

Övertid och inhyrning av personal prognosticeras i år till cirka 112 miljoner kronor. En succesiv reduktion med 15 procent per år på den kostnaden bör vara ett rimligt mål.

För att optimera produktions- och kapacitetsplaneringen samt förbättra produktionsstyrningen bildades ett produktionsråd i februari. Syftet är att effektivisera vården genom bättre flöden och processer. Man bör i detta sammanhang studera andra aktörers bemanningsstrategier, även internationella jämförelser torde vara av intresse. En effektivisering om 1 procent av verksamhetens omsättning på 4,5 miljarder ter sig rimligt att uppnå vid periodens utgång.

Ökad samverkan inom länets medicinska verksamheter samt *ett mer aktivt strategiskt samarbete* med sjukhusen inom regionen (*nivåstrukturering, sommarplanering, kompetensförsörjning, utbildning mm*) bedöms få en ökad betydelse för att klara vårdens framtida utmaningar. En besparingseffekt på 1 procent av verksamhetens omsättning på 4,5 miljarder vid periodens utgång ter sig här också rimligt.

Den nya patientlagen som trädde i kraft 2015 ger patienten rätt att söka öppen somatiskt specialistvård i alla landsting. I sjukhusets vision för framtiden finns att ha några nationella spetsområden där vi bedriver vård i världsklass. Eftersom Västmanlands sjukhus redan idag har några högprofilerade områden ser vi här en *möjlighet att sälja* både öppen och slutna vård till patienter utanför vårt län/region. En särskild insats bör övervägas här och en möjlig marginalintäkt netto om 10 miljoner kronor per år borde vara ett rimligt antagande.

Västmanlands sjukhus har vidare beslutat att kunskapsstyrning och fokus på värde för patienten är övergripande strategier som skall genomsyra hela verksamheten. Detta bedöms också ge positiva ekonomiska effekter om än lite svårberäknade. Dessutom borde en viss potential för administrativt samordning och effektivisering finnas i landstinget och på sikt även regionalt.

2015-06-17

Ekonomiska effekter

De fyra ovan angivna aktivitetsområdena skulle kunna ge en sammanlagd positiv ekonomisk effekt på totalt 150 miljoner kronor på årsbasis vid utgången av 2018 enligt följande:

- Ett förbättrat bemanningsläge: 50 miljoner kronor
- Förbättrad produktionsstyrning: 45 miljoner kronor
- Strategiskt samarbete/nivåstrukturering: 45 miljoner kronor
- Försäljning av vård: 10 miljoner kronor

Bedömningen är att effekterna uppstår jämt fördelade över åren 2016—2018 det vill säga en positiv nettoeffekt om 50 miljoner kronor per år, vilket på ett succesivt sätt skulle ge en balanserad ekonomi från och med 2018.

Förslag till beslut

1. Den beskrivna strategin samt arbets- och utvecklingsinriktning för Västmanlands sjukhus för de kommande åren godkänns.

9 Planeringsförutsättningar 2016-2018 för Västmanlands sjukhus

LTV

Bil 2

Landstingsfullmäktige fastställde 2015-06-16 § XX landstingsplan för åren 2016 - 2018.

I planen formuleras politisk vision, inriktning och övergripande mål för de åtaganden landstinget har gentemot invånarna och som ska genomsyra den landstingsfinansierade verksamheten.

Landstingsfullmäktige har givit landstingsstyrelsen i uppdrag att konkretisera landstingsplanens innehåll och formulera planeringsförutsättningar. Detta dokument beskriver förvaltningens grunduppdrag tillsammans med mål, uppdrag och ekonomisk ersättning som gäller för kommande planperiod. Dessa förutsättningar från styrelsen ska tillsammans med förvaltningens egen datainsamling ligga till grund för förvaltningens arbete med att formulera sin förvaltningsplan.

Förslag till beslut

1. Förslag till planeringsförutsättningar för Västmanlands sjukhus godkänns.
2. Förvaltningschefen får i uppdrag att ta fram förvaltningsplan för åren 2016-2018.

10 Planeringsförutsättningar 2016-2018 för Primärvård, psykiatri och habiliteringsverksamhet

LTV

Bil 3

Landstingsfullmäktige fastställde 2015-06-16 § XX landstingsplan för åren 2016 - 2018.

I planen formuleras politisk vision, inriktning och övergripande mål för de åtaganden landstinget har gentemot invånarna och som ska genomsyra den landstingsfinansierade verksamheten.

2015-06-17

Landstingsfullmäktige har givit landstingsstyrelsen i uppdrag att konkretisera landstingsplanens innehåll och formulera planeringsförutsättningar. Detta dokument beskriver förvaltningens grunduppdrag tillsammans med mål, uppdrag och ekonomisk ersättning som gäller för kommande planperiod. Dessa förutsättningar från styrelsen ska tillsammans med förvaltningens egen datainsamling ligga till grund för förvaltningens arbete med att formulera sin förvaltningsplan

Förslag till beslut

1. Förslag till planeringsförutsättningar för Primärvård, psykiatri och habiliteringsverksamhet godkänns.
2. Förvaltningschefen får i uppdrag att ta fram förvaltningsplan för åren 2016-2018.

11 Planeringsförutsättningar 2016-2018 för Verksamhets- och ledningsstöd*LTV*

Bil 4

Landstingsfullmäktige fastställde 2015-06-16 § XX landstingsplan för åren 2016 - 2018. I planen formuleras politisk vision, inriktning och övergripande mål för de åtaganden landstinget har gentemot invånarna och som ska genomföra den landstingsfinansierade verksamheten.

Landstingsfullmäktige har givit landstingsstyrelsen i uppdrag att konkretisera landstingsplanens innehåll och formulera planeringsförutsättningar. Detta dokument beskriver förvaltningens grunduppdrag tillsammans med mål, uppdrag och ekonomisk ersättning som gäller för kommande planperiod. Dessa förutsättningar från styrelsen ska tillsammans med förvaltningens egen datainsamling ligga till grund för förvaltningens arbete med att formulera sin förvaltningsplan.

Förslag till beslut

1. Förslag till planeringsförutsättningar för Verksamhets- och ledningsstöd godkänns.
2. Förvaltningschefen får i uppdrag att ta fram förvaltningsplan för åren 2016-2018.

12 Framtida blodtappning i Västmanland*LTV*

Bil 5

Sammanfattning

Under senare år har antalet blodtappningar minskat i Västmanland och täcker inte vårdens behov. En viktig del i att vända denna trend är att "Blodcentralen ska komma till givaren istället för att givaren ska komma till Blodcentralen". Med en mobil lösning kommer antalet givare och tappningar i länet att kunna öka, samtidigt som tappningsverksamheten kan effektiviseras.

Beskrivning av ärendet***Bakgrund***

En kontinuerlig tillgång till blodkomponenter är avgörande för att bedriva modern sjukvård. Det krävs en kontinuerlig planering och avstämning för att tappa rätt

2015-06-17

blodgivare vid rätt tillfälle. Utöver blodförsörjning till vården insamlas och säljs plasma för läkemedelstillverkning.

Det finns en nationell trend att minska tappningsverksamheten på fasta ställen till förmån för mobila lösningar så att blodcentralen kommer till givaren istället för tvärtom. För mobila enheter finns flera storleksalternativ. Exempelvis har Örebro två bussar med tre tappningsplatser vardera, medan Karolinska Universitetssjukhuset har trailers som "vecklas ut" till en yta av 70 kvm med sju tappningsplatser.

I Västmanland gör Laboratoriemedicin cirka 12 000 tappningar om året på de fasta blodcentralerna i Västerås, Köping, Sala och Fagersta. Därtill gör Akademiska Laboratoriet, Uppsala drygt 2 000 tappningar i olika delar av länet med sin blodbuss som körs direkt till Uppsala för komponenttillverkning.

Varje tappning kan maximalt ge en enhet erytrocytkoncentrat, en enhet plasma och en åttandedel i en poolad dubbeltrombocyt dos till ett samlat försäljningsvärde av 2 905 kronor.

Utvecklingen i Västmanland

Sedan 2010 har antalet egna tappningar inom Landstinget Västmanland minskat, medan av antalet köpta komponenter har ökat och antalet sålda komponenter minskat. Målsättningen är, i enlighet med WHO:s rekommendation, att landstinget ska vara självförsörjande avseende blodprodukter. En viktig faktor för att vända den nuvarande trenden och nå målet är att komma närmare givarna och minimera den tid de behöver avsätta för blodgivning.

Mobil tappning i egen regi innebär att Landstinget Västmanland dels kan överföra och effektivisera tappningar från landstingets fasta platser till mobil tappning, dels kan ta över den tappning som Akademiska Laboratoriet, Uppsala nu genomför i Västmanland med sin blodbuss. Det innebär också att all tappning inom länet kan samordnas bättre genom att både de olika tappningsplatserna i länet och besöksfrekvensen kan varieras efter behov och möjligheter.

Invånarperspektiv

En stor del av våra nuvarande givare kan få en kortare väg till den mobila blodcentralen och spar tid. Möjligheten att rekrytera nya givare ökar.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska konsekvenser och finansiering

En strukturerad marknadsundersökning av olika mobila tappningsalternativ har genomförts. Undersökningen visar att flexibiliteten och effektiviteten i blodtappningsarbetet kan förbättras avsevärt. Det blir möjligt att öka det totala antalet tappningar i länet.

Eftersom en mobil lösning till stora delar kan ersätta fasta tappningsställen skulle investeringen kunna rymmas inom Laboratoriemedicins budget. Personalmässigt innebär detta relativt lite då en del av tappningarna utförs av medarbetare från Västerås. En övergång till mobil lösning beräknas inte leda till någon friställning av personal.

2015-06-17

Miljökonsekvenser

Den enskilde givaren kan få en kortare resväg jämfört med idag vilket leder till positiva miljöeffekter.

Uppföljning

Uppföljning görs delår och helår för såväl intäkter/kostnader som förändringar i antal tappningar och var de genomförs. Verksamhetschefen är ansvarig.

Förslag till beslut

1. Landstingsstyrelsen godkänner att en mobil lösning införs för större delar av landstingets blodtappning.
2. Förvaltningschefen för Västmanlands sjukhus får i uppdrag att inleda upphandling av en mobil enhet för blodtappning.
3. Förvaltningschefen för Västmanlands sjukhus får i uppdrag att söka samverkan inom sjukvårdsregionen för att säkra den framtida blodförsörjningen.